

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 26 stycznia 1949 r.

w sprawie nadania statutu Centrali Rzemieślniczej, Centrali Spółdzielczo-Państwowej.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o centralach spółdzielczo-państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 200) nadaje Centrali Rzemieślniczej, Centrali Spółdzielczo-Państwowej statut o brzmieniu jak w załączniku do niniejszego zarządzenia.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

MINISTER PRZEMYSŁU I HANDLU

w/z E. Szyr
Podsekretarz Stanu**S T A T U T****Centrali Rzemieślniczej, Centrali Spółdzielczo-Państwowej.****I.****Zasady ogólne.**

§ 1. Centrala Rzemieślnicza, Centrala Spółdzielczo-Państwowa, dalej w skróceniu zwana „Centralą“, utworzona zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 31 sierpnia 1948 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Skarbu o przekształceniu spółki z ogr. odp. pod nazwą „Rzemieślnicza Centrala Zaopatrzenia i Zbytu. Wspólna Organizacja Izb Rzemieślniczych R. P.“, w Centralę Spółdzielczo-Państwową pod nazwą „Centrala Rzemieślnicza, Centrala Spółdzielczo-Państwowa“ (Monitor Polski z 1948 r. Nr. A-71, poz. 608 i z 1949 Nr. A 2 poz. 8) działa na podstawie ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o centralach spółdzielczo-państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 200) oraz niniejszego statutu.

§ 2. Centrala posiada osobowość prawną i działa w ramach Narodowego Planu Gospodarczego według zasad gospodarki handlowej, na podstawie planów finansowo-gospodarczych, zatwierdzonych przez Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 3. Siedzibą Centrali jest m. st. Warszawa, a teren działalności obejmuje obszar całego Państwa. Czas trwania Centrali nie jest ograniczony.

§ 4. Przedmiotem działalności Centrali jest:

- a) organizowanie produkcji rzemieślniczej w ramach planu gospodarczego, prowadzenie i organizowanie handlu w celu zaopatrywania zrzeszonych członków w surowce, półfabrykaty, maszyny i narzędzia oraz prowadzenie i organizowanie zbytu wytworów rzemiosła.
- b) koordynowanie, nadzorowanie, kierowanie i instruowanie działalności gospodarczej członków Centrali oraz zapewnienie tym członkom pomocy w zakresie prawidłowego wykonywania zadań gospodarczych, jak również czuwanie w drodze rewizji nad działalnością zrzeszonych spółdzielni.

§ 5. W szczególności Centrala:

1. W zakresie planowania:
 - a) opracowuje na podstawie wytycznych władz państwowych projekt ogólnokrajowego planu gospodarczego własnego oraz zrzeszonych członków Centrali, w odniesieniu zaś do zrzeszonych spółdzielni — po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego;
 - b) ustala w ramach państwowego planu gospodarczego wytyczne planów pracy i budżetów członków odnośnie spółdzielni będących członkami Centrali w oparciu o instrukcje władz państwowych i Centralnego Związku Spółdzielczego.
 - c) zatwierdza plany pracy i preliminarze budżetowe członków oraz kontroluje ich wykonanie,

d) projektuje sieć terenową rozmieszczoną członków Centrali w porozumieniu ze Związkiem Izb Rzemieślniczych.

2. W zakresie działalności handlowej:

a) organizuje i koordynuje produkcję wyrobów rzemieślniczych w porozumieniu ze Związkiem Izb Rzemieślniczych,

b) prowadzi i organizuje handel hurtowy wytworami rzemiosła,

c) prowadzi i organizuje handel detaliczny wytworami rzemieślniczymi w oparciu o aparat własny, państwowe przedsiębiorstwa sprzedaży oraz o aparat członków,

d) prowadzi i organizuje zaopatrzenie członków w surowce, półfabrykaty, maszyny, narzędzia i inne artykuły potrzebne do osiągnięcia ich celów w porozumieniu ze Związkiem Izb Rzemieślniczych,

e) prowadzi pomocnicze zakłady przemysłowe i usługowe dla potrzeb członków i samostajnych rzemieślników cechowych w porozumieniu ze Związkiem Izb Rzemieślniczych,

f) udziela pomocy organizacyjnej i technicznej członkom przy zakładaniu i prowadzeniu zakładów przemysłowych, usługowych i innych,

g) organizuje propagandę w dziedzinie produkcji rzemieślniczej zbytu tych wytworów i spółdzielczości rzemieślniczej,

h) wykonuje inne czynności zlecone.

3. W zakresie kierownictwa działalności gospodarczej i pomocy członkom:

a) koordynuje, kieruje i nadzoruje działalność gospodarczą członków, jak również udziela pomocy organizacyjnej, gospodarczej i prawnej,

b) szkoli kadry dla członków, prowadzi działalność społeczno-wychowawczą oraz organizuje współzawodnicтво pracy według wytycznych władz państwowych. Komisji Centralnej Związków Zawodowych i Centralnego Związku Spółdzielczego,

c) wpływa na należytą obsadę stanowisk w zrzeszonych spółdzielniach, zawieszając w ramach obowiązujących przepisów w czynnościach członków Zarządu Spółdzielni oraz występuje z wnioskami do Centralnego Związku Spółdzielczego o rozwiązanie spółdzielni,

d) opracowuje wzorcowe statuty, regulaminy i instrukcje i ustala jednolite normy dla działalności gospodarczej członków oraz prowadzi działalność wydawniczą w zakresie statutowej działalności.

4. W zakresie organizacji i rewizji spółdzielni:

a) prowadzi prace zmierzające do organizowania rzemieślników w spółdzielnie wg wytycznych władz państwowych i Centralnego Związku Spółdzielczego w porozumieniu ze Związkiem Izb Rzemieślniczych,

b) wydaje oświadczenia o celowości założenia spółdzielni wymienionych w § 8 Statutu oraz zatwierdza zmiany statutowe tych spółdzielni w ramach zatwierdzonych przez Centralny Związek Spółdzielczy statutów wzorcowych,

c) przeprowadza rewizje zrzeszonych spółdzielni przez uprawnionych do tego rewidentów, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz instrukcjami Centralnego Związku Spółdzielczego oraz dopłownie usunięcia stwierdzonych błędów i usterek w działalności spółdzielni.

§ 6. Nadzór nad działalnością gospodarczą Centrali sprawuje Minister Przemysłu i Handlu.

§ 7. Centrala jest członkiem Centralnego Związku Spółdzielczego. Stosunek Centrali do Centralnego Związku Spółdzielczego określają obowiązujące przepisy.

II.

Członkowie.

§ 8. Członkami Centrali są:

a) wszystkie spółdzielnie rzemieślników cechowych, b) spółdzielnie, których przedmiot działania mieści się w ramach działalności Centrali oraz

c) inne osoby prawne, określone zarządzeniami Ministra Przemysłu i Handlu, których działalność mieści się w zakresie działania Centrali.

§ 9. Członkostwo Centrali nabywają na podstawie złożonych deklaracji przystąpienia:

a) Spółdzielnie (§ 8 lit. a i b) — z chwilą uzyskania oświadczenia o celowości, b) inne osoby prawne (§ 8 lit. c) — z chwilą określoną w uchwale władz Centrali.

§ 10. Członkowie mają prawo:

a) brać udział przez swych przedstawicieli lub delegatów w Walnych Zgromadzeniach członków Centrali,

b) korzystać z pomocy, usług i urządzeń Centrali w granicach ustalonych przez Centralę.

2. Spółdzielnie — członkowie Centrali mają prawo uczestniczyć w podziale czystego zysku Centrali w ramach i granicach określonych przez Ministra Przemysłu i Handlu, zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o centralach spółdzielczo-państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 200).

3. Członkowie mają obowiązek współdziałać z Centralą w realizowaniu jej przedmiotu działania a w szczególności:

a) stosować się w swej działalności do przepisów statutu, regulaminów uchwał i poleceń Centrali,

b) prowadzić swą działalność w ramach obowiązujących planów gospodarczych,

c) poddawać się rewizji organów Centrali, wypełniać ich wskazania i zalecenia oraz przedstawiać do zatwierdzenia preliminarze budżetowe i plany finansowo-gospodarcze, jak również poddawać się w swej działalności gospodarczej nadzorowi kontroli i kierownictwu Centrali,

d) przedstawiać do zatwierdzenia Centrali uchwalone zmiany statutu przed zgłoszeniem ich do rejestru,

e) zawiadamiać o terminach i porządku obrad Walnych Zgromadzeń oraz nadsyłać w ustalonych terminach wymagane przez Centralę sprawozdania, odpisy protokołów Walnych Zgromadzeń i dane o składzie osobowym władz,

f) w dawać w określonych terminach i w określony sposób ustalone przez Centralę świadczenia.

§ 11. Spółdzielnia lub inna osoba prawna przestaje być członkiem Centrali wskutek utraty warunków przewidzianych w § 8 statutu lub wykreślenia z rejestru w drodze rozwiązania i likwidacji spółdzielni albo osoby prawnej.

III.

Organy Centrali.

§ 12. Organami Centrali są:

a) Walne Zgromadzenie,

b) Rada Nadzorcza,

c) Zarząd.

A. Walne Zgromadzenie.

§ 13. W Walnym Zgromadzeniu biorą udział członkowie przez swych przedstawicieli lub delegatów. Każdy członek ma prawo do jednego głosu.

W Walnym Zgromadzeniu mogą brać udział z głosem doradczym:

1) przedstawiciel Centralnego Związku Spółdzielczego,

2) przedstawiciel Związku Izb Rzemieślniczych i Izb Rzemieślniczych,

3) przedstawiciele Komisji Centralnej Związków Zawodowych i Lig Kobiet,

4) przedstawiciele władz, organizacji i instytucji określonych przez Ministra Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego,

5) członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Centrali.

§ 14. Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

1) wybór i odwoływanie 3/4 członków Rady Nadzorczej,

2) uchwalanie regulaminu Walnego Zgromadzenia,

3) opiniowanie regulaminu Rady Nadzorczej,

4) zatwierdzanie planu pracy i sprawozdań Zarządu oraz Rady Nadzorczej w sprawach działalności rewizyjnej, organizacyjnej, szkoleniowej i propagandowej Centrali oraz przedkładanie w tym przedmiocie wniosków Centralnemu Związkowi Spółdzielczemu,

5) przedstawianie wniosków Ministrowi Przemysłu i Handlu w sprawach działalności gospodarczej Centrali.

§ 15. Walne Zgromadzenie zwoływane jest przez Zarząd, zwyczajnie — raz na rok, najpóźniej w pół roku po zakończeniu roku obrachunkowego, nadzwyczajnie — w miarę potrzeby według uznania Zarządu, lub na żądanie Ministra Przemysłu i Handlu, Centralnego Związku Spółdzielczego, Związku Izb Rzemieślniczych lub Rady Nadzorczej.

§ 16. O terminie, miejscu i porządku obrad Walnego Zgromadzenia — Zarząd zawiadamia członków, Ministerstwo Przemysłu i Handlu oraz władze i instytucje wymienione w § 13 statutu listami poleconymi co najmniej na 14 dni przed terminem zgromadzenia.

§ 17. Uchwały na Walnym Zgromadzeniu zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków.

§ 18. Przewodniczący Rady Nadzorczej lub jego zastępca zagaja Walne Zgromadzenie i zarządza wybór przewodniczącego. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia powołuje sekretarza.

§ 19. Z obrad Walnego Zgromadzenia winien być spisany protokół, który podpisuje przewodniczący i sekretarz Zgromadzenia. Odpis protokołu otrzymuje Minister Przemysłu i Handlu Centralnego Związku Spółdzielczego oraz Związek Izb Rzemieślniczych R. P.

B. Rada Nadzorcza.

§ 20. Rada Nadzorcza składa się z 20 członków i 8 zastępców. 3/4 liczby członków i 3 zastępców wybiera Walne Zgromadzenie na okres jednego roku, a 1/4 część Rady Nadzorczej i zastępców powołuje Minister Przemysłu i Handlu.

Z 15 członków i 6 zastępców wybieranych przez Walne Zgromadzenie 10 członków i 4 zastępców Zgromadzenie wybiera spośród kandydatów przedstawionych przez członków Centrali, a 5 członków i 2 zastępców spośród kandydatów przedstawionych przez Związek Izb Rzemieślniczych.

Pracownik Centrali nie może być członkiem Rady. Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Minister Przemysłu i Handlu.

§ 21. Do kompetencji Rady Nadzorczej należy:

1. wybór przewodniczącego Rady i jego zastępcy,
2. wybór członków Zarządu i ich zastępców,
3. zawieszanie i odwoływanie za zgodą albo na zlecenie Ministra Przemysłu i Handlu lub Centralnego Związku Spółdzielczego członków Zarządu przez nich zatwierdzonych,
4. delegowanie przedstawicieli na Krajowy Kongres Spółdzielczy i do Naczelnej Rady Spółdzielczej,
5. nadzór nad działalnością rewizyjną, organizacyjną, szkoleniową i propagandową Zarządu,
6. opiniowanie sprawozdań Zarządu, bilansów oraz rachunków strat i zysków,
7. przedkładanie Zarządowi opinii w sprawach działalności gospodarczej Centrali oraz odwoływanie się do Ministra Przemysłu i Handlu od niezgodnych z opinią Rady uchwał Zarządu,
8. opiniowanie planu działalności i budżetu,
9. wykonywanie innych czynności zleconych przez Ministra Przemysłu i Handlu, związanych z działalnością Centrali.

§ 22. 1. Wybór członków Zarządu podlega zatwierdzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z wyjątkiem członka pełniącego funkcje kierownika Wydziału Rewizyjno-Instrukcyjnego, którego wybór zatwierdza Centralny Związek Spółdzielczy.

2. W razie niezatwierdzenia przez Ministra Przemysłu i Handlu wyboru członków Zarządu, należy dokonać ponownego wyboru.

W przypadku powtórnego niezatwierdzenia Rada Nadzorcza winna dokonać wyboru spośród kandydatów wskazanych przez Ministra Przemysłu i Handlu.

3. Przepis ustępu poprzedniego stosuje się odpowiednio w razie niezatwierdzenia przez Centralny Związek Spółdzielczy członka Zarządu pełniącego funkcje rewizyjne.

4. Umowy o prace z członkami Zarządu zawiera Przewodniczący Rady Nadzorczej.

§ 23. Do ważności uchwał Rady Nadzorczej wymagana jest obecność przynajmniej połowy członków Rady, w tym Przewodniczącego lub jego zastępcy.

Uchwały Rady Nadzorczej zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 24. Posiedzenie Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący Rady lub w razie jego nieobecności zastępca w terminach i w sposób ustalony regulaminem uchwalonym przez Radę a zatwierdzonym przez Ministra Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego.

§ 25. W posiedzeniach Rady Nadzorczej mogą brać udział z głosem doradczym: Zarząd oraz przedstawiciele Centralnego Związku Spółdzielczego i Związku Izb Rzemieślniczych oraz Komisji Centralnej Związków Zawodowych.

C. Zarząd.

§ 26. Organem zarządzającym i reprezentującym Centralę jest Zarząd składający się z 5 członków i 2 zastępców. Na czele Zarządu stoi Naczelny Dyrektor, który reprezentuje Zarząd i kieruje jego działalnością. Naczelny Dyrektor wyznacza spośród członków Zarządu Minister Przemysłu i Handlu.

Naczelny Dyrektor na czas swej nieobecności wyznacza zastępcę spośród członków Zarządu.

§ 27. 1. Do zaciągania zobowiązań w imieniu Centrali wymagane jest współdziałanie:

- a) dwóch członków Zarządu, albo
- b) jednego członka Zarządu łącznie z pełnomocnikiem w granicach jego pełnomocnictwa.

2. Regulamin Zarządu określi szczegółowo podział czynności członków Zarządu, zakres uprawnień i obowiązków ich zastępców, przypadki, które wymagają uchwały Zarządu, czynności wymagające współdziałania członka Zarządu, któremu zlecono kierownictwo finansowe Centrali oraz sposób podejmowania uchwał.

§ 28. Posiedzenia Zarządu odbywają się przynajmniej raz na miesiąc. Posiedzenia zwołuje Naczelny Dyrektor lub w razie jego nieobecności zastępca. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów.

Do ważności uchwał Zarządu potrzebna obecność co najmniej trzech członków, w tym Naczelnego Dyrektora lub jego zastępcy. W razie równości głosów decyduje głos Naczelnego Dyrektora. W posiedzeniach Zarządu może brać udział z głosem doradczym przewodniczący Rady Nadzorczej lub jego zastępca, przedstawiciel Centralnego Związku Spółdzielczego oraz Związku Izb Rzemieślniczych.

§ 29. Niezależnie od ograniczeń przewidzianych w ustawie z dnia 21 maja 1948 r. o centralach spółdzielczo-państwowych i w niniejszym statucie, zatwierdzenia Ministra Przemysłu i Handlu wymagają w szczególności sprawy dotyczące regulaminu Zarządu i Rady Nadzorczej oraz struktury gospodarczej i organizacji wewnętrznej Centrali.

§ 30. Jeżeli spółdzielnia będąca członkiem Centrali nie przestrzega przepisów ustawy, statutu, uchwał Centrali, obowiązujących planów gospodarczych — Zarząd Centrali może zawiesić w czynnościach członków Zarządu Spółdzielni w trybie przewidzianym przez ustawę, oraz może zażądać zwolnienia pracowników odpowiedzialnych za te przewinienia.

§ 31. Zarząd Centrali może uzależnić wykonywanie przez pracowników zrzeczonych spółdzielni funkcji szczególnie odpowiedzialnych od nadania tym pracownikom odpowiednich uprawnień.

Rodzaje pracowników podlegających temu przepisowi oraz sposób nadawania uprawnień ustali Zarząd Centrali w specjalnym regulaminie, zatwierdzonym przez Ministra Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego.

IV.**Organy doradcze.**

§ 32. Za zgodą Ministra Przemysłu i Handlu, Centrala może powołać centralne i terenowe organy doradcze oraz ustalić ich zakres i sposób działania a jak również sposób ich powoływania w uzgodnieniu z Centralnym Związkiem Spółdzielczym i Związkiem Izb Rzemieślniczych.

V.**Fundusz i rachunkowość Centrali.**

§ 33. Kapitał zakładowy Centrali Spółdzielczo-Państwowej składa się z wkładów pieniężnych, majątku ruchomego i nieruchomości, włożonych lub wniesionych przez Skarb Państwa.

Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu ustali wysokość wkładu pieniężnego i oznaczy majątek ruchomy i nieruchomości wniesiony przez Skarb Państwa.

§ 34. 1. Centrala ma zarząd i użytkowanie majątku nieruchomości oddanego jej protokółarunie przez Skarb Państwa.

2. Majątek nieruchomości Skarbu Państwa znajdujący się w zarządzie i użytkowaniu Centrali wykazuje się w bilansie Centrali tak, jak gdyby stanowił jej własność.

3. Centrala może we własnym imieniu nabywać i zbywać majątek ruchomy oraz w ramach planu gospodarczego finansowego majątek nieruchomości, tudzież zaciągać zobowiązania.

Sprzedaż majątku nieruchomości własnego wymaga zgody Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 35. Centrala prowadzi rachunkowość zgodnie z wymogami obowiązującymi dla przedsiębiorstw państwowych. Bilans i rachunek strat i zysków po zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu. Rokiem obrachunkowym Centrali jest rok kalendarzowy.

§ 36. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu i po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego wydziela z czystego zysku Centrali odpowiednią część zysku powstałego z obrotu ze spółdzielniami, która ulega podziałowi w stosunku do dokonanego obrotu z Centralą między Spółdzielnie będące członkami Centrali.

VI.**Przepisy końcowe.**

§ 37. Wymagane przez ustawę i statut ogłoszenia Centrali będą zamieszczane w Monitorze Polskim oraz w organie wskazanym przez Centralny Związek Spółdzielczy.

§ 38. Likwidacja Centrali następuje na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu wydanego po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego. W zarządzeniu tym Minister Przemysłu i Handlu wyznaczy likwidatorów oraz władze, instytucje lub osoby sprawujące nadzór nad likwidacją. Likwidacja zmierza do zakończenia interesów i działalności Centrali oraz zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa. Plan i sposób likwidacji w wnioskach likwidatorów i po zaopiniowaniu przez organy nadzorujące zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu. Majątek

Centrali po zaspokojeniu wszystkich wierzycieli i zakończeniu interesów i działalności podlega przekazaniu Skarbowi Państwa, lub władzom, instytucjom albo przedsiębiorstwom wskazanym przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego.

§ 39. Zmiana statutu Centrali następuje na skutek zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego. Zmiana ulega wpisaniu do rejestru i ogłoszeniu w Monitorze Polskim i w czasopiśmie przewidzianym dla ogłoszeń spółdzielni.

§ 40. Centrala przestaje być członkiem Centralnego Związku Spółdzielczego z chwilą wykreślenia z rejestru spółdzielni.

VII. Przepisy przejściowe.

§ 41. Skład pierwszej Rady Nadzorczej Centrali wyznaczy w 3/4 Naczelna Rada Spółdzielcza, a w 1/4 Minister Przemysłu i Handlu.

Kadencja Pierwszej Rady Nadzorczej trwa do czasu powołania Rady Nadzorczej w trybie § 20 statutu, nie dłużej jednak niż 2 lata.

Pierwsza Rada Nadzorcza wybiera Zarząd, zgodnie z przepisami statutu. Zarząd powinien przed upływem kadencji pierwszej Rady Nadzorczej zwołać Walne Zgromadzenie członków, zgodnie z przepisami niniejszego statutu.

Istniejące w dniu 1 września 1948 r. spółdzielnie wymienione w § 8 pkt a i b statutu stają się członkami Centrali z dniem 1 września 1948 r.

§ 10 Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

MINISTER PRZEMYSŁU I HANDLU w/z E. Szyf
Podsekretarz Stanu
MINISTER SKARBU K. Dąbrowski
PREZES CENTRALNEGO URZĘDU PLANOWANIA
T. Dietrich